

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbaja vaak četrtik in velja s poštnino vrediti v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za mesec 0 K, za stari inventaristični deželo 6 K. Ašor boji sam po njega, plača na leto samo 3 K — Naročnina se pošilja na: Upravištvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopušča do napovedi. — Odte katoliškega nakovana "Krivica" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cista štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravstvo: Koroska cista štev. 5. sprejeto naročnino, inserate in reklamacije.

Zv inserate se plačuje od enostopenjske petlirvine za evrali 18 vin., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglašje primaren popust. V oddelku "Mala gospodinja" stane beseda 5 vin. Parle in nahvale vsaka petlirvina 24 vin. Izdaje le Petlirva 36 vin. — Inserati se urejajo do tretje splošno. — Neizpolnje reklamacije so poštno groza.

Iz mariborske okolice se nam piše:

Trj prošnje predložijo kmetje našim oblastim: Naj se 1. rekvirirano žito spravlja v skladišču z malo večjo pozornostjo in skrbjo; 2. naj se naštrpki položaj resco upošteva in naj se ne nastopa zoper kmečko ljudstvo prestrogo in osorno in 3. naj skušajo oblasti in merodajni krogi omejiti na ta ali drug način nesmiselne ovadbne in tožbe, kojih — večinoma brez podpisa — je zadnji čas žal izredno veliko.

Imel sem priliko v Mariboru opazovati, kako se spravlja rekvirirano žito v skladišča. Žito, posebno koruza in fižol, se pripelje šele na pol suho ali pa celo mokrotno v skladišča. Tam se nasiplje na velikanske kupe. Ni časa in ni primernih sredstev, da bi se te velike množine žita kmalu na umetni način posušile. Bojim se, resno se bojim, da boče mnogo našega dragocenega žita splesnilo, pognilo. [To pa ni samo moje mnenje, ampak tako mislijo tudi mnogi drugi, ki so se poučili, kako se ravna z rekviriranim žitom. Ogromna bo škoda, ako se ne bo pravočasno potrebno ukrenilo, da se škoda prepreči. Kdo jo bo trpel? Ljudstvo, ko spomladi ne bo imelo kruha! Ne rečem, da so oblasti krive vseh pomajkljivosti. Ne! Ves ustroj je tega kriv, ker je vse še nekam preveč površno urejeno. Naj oblasti ne mislijo, da hočem zabavljati. Ne! Resna skrb mi nalaga dolžnost, da pravočasno opozorim na to, kar se dogaja, premeni začel, da prepreči pretečo nesrečo. Sedaj se ni prepozno. Naj se rekviriranje, oziroma nakupovanje žita, posebno fižola in koruze, uredi tako, da ne bo vse v naglici zmetano na kup. Naj se vse razvrsti po občinah in na daljše časovne obroke!]

Naj se proti ubogemu ljudstvu na deželi nastopa z večjo obzirnostjo. Gospodje! Upoštevajte trpki naš položaj! Naj se vsaka malenkostna nepravilika ali nered ne vzame za smrten sodnijski greh. Posebno glede popisovanja in rekviriranja žita in takozvanega navijanja cen bi se naj upoštevalo, da naše ljudstvo ne more vsake vladne odredbe tako do pičice preštudirati, kakor se zahteva od njega. Imam tu dva resna nasveta: Prvokrat bi se naj kmetski nikar ne kaznovalo radi navijanja cen, ako je svoj pridelek ali živino malo dražje prodal, kot je po mnenju sodnikovem prav, ali pa ako svojega žita ni ravno pri kilogramu tako natančno priznal, kolikor ga ima. Saj ni mogoče, da bi kmet vse vladne odredbe do dobra proučil, ali pa svoje žito natančno stehlal, predno ga je priznal. Oblasti bi naj poskrbele, da bi se kmečko ljudstvo na poljudni način poučilo o vseh vladnih odredbah, ki se tičejo kmeta. Čemu imamo naše zadruge in kmetijske podružnice, da nam ne bi prirejale tudi v sedanjem času podučnih shodov? Ne vlijajte vladnih odredb samo v stari obliki na papir za razglase, ampak dajte vse to ljudstvu v poljudni in kolikor mogoče prijazni besedi. V tem oziru moram našega vlega "Slov. Gospodarja" javno pohvaliti. Od številke do številke nam prinaša naše glasilo v obliki izdane uradne odredbe in odloke v poljudni, lahko razumljivi besedi in razlagi. Kmetje, prosimo uredništvo, da nam tudi v bodoče gre v tem oziru kolikor mogoče na roko.

Pred vsem pa prosimo naše oblastnike, naj se z našim domoljubnim, cesarju in domovini skrajno u-danim slovenskim kmečkim ljudstvom ne postopa - preosorno, pretrdo. Zrtvovali smo na tisoče svojih najljubših sinov in mož za domovino, damo ji še več in damo domovini tudi to, kar bi sami krvavo potrebovali za svoj in svoje družine živč, samo tepe se nas naj ne! Malo več potrpljenja!

In ovadbe in tožbe! Čudim se, da se v teh skrajno resnih časih tako vneto ozira na ovadbe in tožbe brez podpisov! Ali ni v tem oziru izza zaklona lanskih aretacij dovolj jasne slike, da temeljito take ovadbe navadno na zavisti in hudobiji? Ko se obračam do oblasti, da se naj one nikar ne ozirajo na te ovadbe, pa se obračam tudi resno in slovesno do tistih, ki jih pišejo in vlagajo: Ljudje božji! Pamet, trikrat pamet! Ali še kupa težav in bridkosti za naš ubogo kmečko ljudstvo ni dovolj polna? Vi jo še napolnjujete z grlo zavistjo, obrekovanjem in škodo-

željnostjo! Ali mislite, da se ob času, ko naši najboljši sinovi in možje prelivajo svojo srčno kri na bojišču, mora v naši ljubi domovini med sosedi in med znanci pretakati jeza in žolč sovražnosti in nezadovoljstva?

Bratska ljubezen naj nas vodi v teh hudih časih. Skušajmo omejiti gorja, ki jih je sedaj žal foli-ko med nami!

Te besede sem napisal iz dobrega namena.

Odstopivši notranji minister baron Heindl je imenovan za cesarskega namestnika na Moravskem, odstopivši trgovski minister baron Suster pa za vrhovnega upravitelja poštnih hranilnice. Nekdanji ministrski predsednik baron Beck je imenovan za predsednika najvišjega računskega dvora.

Novega finančnega in trgovinskega ministra so veleindustriji pozdravili z velikim zadovoljstvom, ker upajo, da bosta pri nagodbi z Ogrsko in pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami u-
čestevala tudi njihovo stališče.

Novi trgovinski minister bo z novim letom zvišal pošne pristojbine, novi finančni minister pa misli kmalu prinesiti nove davke, o katerih se je že tak dolgo posvetovalo in pogajalo.

Kolikokrat od početka vojske so se s posebnim priznanjem in spoštovanjem omenjali

priznanjem in spoštovanjem omenjenih polki v uradnih poročilih. Posebno 87. pešpolk se je v Galiciji in na italijanski meji toril z občudovanja vrednim junaštvom. Pred kratkim je bil poveljnik pešpolk štev. 47, v katerem je polovica Slovencev ter opetovano tudi : 26. domobranski pešpolk. Slovenski Stajerci s svojim junaštvom širijo čast slovenskega imena povsod. O 87. pešpolku se je prav posebno mnogo pisalo o priliki bojev v Karpatih. 87. in 47. pešpolk sta prava železna polka v tretjem zboru, poleg 27. in 26. domobranskega pešpolka. Prilika bo še, o teh vrlih polkih obširneje pisati pozneje. Za danes navajamo o ostalih spodnještajerskih polkih naslednje častne zgledе iz knjige „Naši častniki“, ki jo je spisal general infanterije Vojnovič.

Napad je najboljša bramba.

V noči na 4. december 1914 so stale pri Karini štiri stotnije 26. domobranskega pešpolka na prednji straži. Tukaj dobi poveljnik te skupine, stotnik Iv. Kisvarday, od svojih patrol, poročilo, da korakajo proti Karini najmanj dvakrat tako močne sovražne sile. Na pomoč iz zadaj ležečih taborišč sedaj ponoči ni bilo misliti. Toda tudi postojanke prednje straže ni smel pustiti. Tu je le hitro ravnanje zamoglo privedi do cilja. Stotnik Kisvarday se odloči napasti bližajočo se kolono v nadi, da sovražnika prehiteti. Popolnoma mirno, brez izgube časa, da telefonično povelja poveljnikom pododelkov.

Popolnoma tiho odrine vse štiri stotnje istočasno v široki črti iz svojih postojank. Naenkrat po-
čijo strelj, streljanje postaja vedno hujše. Popolnoma
presenečeni sovražnik, ki je mislil, da so naše čete
v varnih skrivališčih, je bil napaden od spredaj in
od obeh strani. Kratek metež in že drve Rusi v div-
jem begu, pustivši na mestu številne ujetnike, mrtve
in ranjene.

Zjutraj začne sovražnik iznova prodirati, topot s štirikratno premočjo. Ojunačen s ponoči priborjenim uspehom si drzne stotnik Kisvarday kljubovati tudi tej mnogo večji premoči. Drugič gredo deželni brambovci k napadu in tudi topot je sreča pogumne-
mu mila. Rusi, vsled brezprimerne hrabrosti je teh štirih stotnij prevarani o pravi moči naše skupine in še pod vtisom ročnega poraza, se jurišu naših vojakov tudi sedaj ne morejo upirati. Vkljub premoči se umaknejo.

Ko je armadni poveljnik izvedel za ta krasni vojaški čin 26. domobranskega pešpolka, je brzojavno dal ukaz, častnike in moštvo, ki so se pri tem sijajnem činu odlikovali, predlagati v Najvišje odlikovanje. Dobil so: stotnik Edvard Herrmann, ki je v

teh zmagovitih bojih proli štirikrat močnejšemu sovražniku stotniku Kisvardaju kot pribojnik stal na strani, vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo; nadporočnik Frane Luger, poročnik Friderik Zivny, dalje rezervna poročnika Ivan Schwarz in A. Kurz, so dobili Signum laudis na traku vojaškega zaslužnega križca. Cela vrsta podčastnikov in vojakov je prejela hrabrostne svetlinje.

Stotniku Kisvardajju, ki je za svojo neustrašenost enkrat bil že odlikovan in se je, po hudi rani komaj ozdravivši, zopet vrnil na fronto, je podelilo Njeg. Veličanstvo za to novo izkazano junaštvo red železne krone III. vrste.

Štirje proti tridesetim.

Bilo je izhodno od Kurina, dne 8. decembra 1914 zvečer. Domobranski pespolk štev. 26 je korakal v smeri proti Žmigrod—Jaslu, kmu v gozdu pa se je ustavil telefonski oddelke polkov in sanitetno mostvo. »Postavilo tam mogočno obvezovališče. Globoko v trda zamrznjeni zemlji so tleli količi ter držali sote in strehe. Ob operacijskih mizah je opravljal še-zdravnik in njegovi zdravniki-pomočniki svoje tekoče delo, vojni kurat je hodil od nosilnice do nosilnice in govoril ohrabrujoče, spodbujajoče, tolažilne besede vojakom, ki so v bolečinah ondi ležali. Nad celim šotoriščem pa je plapolala zastava ter se gibala svetilka z rudečim križem na belem polju, naznanjajoč prijatelju in sovražniku: tu se rane celijo in ne sekaajo. Tudi ruska patrulja, močna 30 mož, ki so je priplazila do šotorišča, je dobro videla znamenja na začetku streljati. In še preden so je prva zmetla na obvezovališču umaknili jasnemu spoznanju položaja, je stala cela tolpa, rjaveč: »Udajte se!« deset korakov pred nezavirovanim obvezovališčem ter se pripravljala, da položi roko na gotovi plen. V tem trenutku plane od pionirskega oddelka narednik Al. Popelar — njegova velika srebrna svetinja se leskeče v svitu svetilke — naravnost proti sovražni četi: »Pionirji, k meni!« preko tabora in z enim skokom so bili poleg njega četovodja Ivan Weiss, Al, Lah in pešec Kardinar. In še preden so presenečeni Rusi vedeli, kaj se ž njimi godi, so že prvi padali na že mrzljeno gozdno zemljo. Nebranjeno obvezovališče se je branilo. Sicer le s štirimi puškami, a te so bile v rokah, ki se ne znajo tresti. In oko strelca je merilo, kakor je bilo sree stralčev: tako mirno, počasi, gotovo. Ob odločnosti štirih vrlih mož se je zdrobila premoč sovražnika. Več ur so zadrževali narednik Popelar in njegovi trije tovariši nasprotnike. Šotorišče, sanitetci, telefonska postaja, polkovni zdravnik dr. Plaschke, nadzdravnik dr. Osterlin ter vojni kurat I. Koeper so med tem ošli ujetništvu. — Narednik Popelar pa je dobil za ta čin še zlato svetilko ter postal štabni narednik.

Trdna volja štajerskega slovenskega deželnega
brambovca.

Smrtno utrujen se je vrnil Ivan Pucnikl, poddesetnik 26. domobranskega pešpolka, zvečer iz patrulje. Njegove noge so otekle od neprestane hoje po goščavi, celi dan ni imel, ločen od čete, grizljaja v ustih, roko vedno na petlinu puške, plažec se od skrivališča do skrivališča. Sedaj se veseli menaže in spanja. Tu zasliši, da kličejo, kdo se hoče prostovoljno javiti, spravi tla svežo slamo v sprednjo rojno erto. Tam leže naši vrli pešci na goli, mokri zemlji, ter koprneče čakajo na mehko, toplo ležišče. In naenkrat mine poddesetnika Pucnikla vsa utrujenost, on stopi naprej in prosi, če sme on spravi slamo naprej. Celo noč dela, prode z vozom tako daleč, da ga osvetluje sovražni žaromet, sovražni strelci začno takoj padati proti njemu. Sele v zgodnjem jutru se vrne po 24urnem najtežjem naporu zopet k polku, kjer najde končno vrlo zasluženi odpočitek. Srebrna svetinja drugega razreda je plačilo za njegovo požrtvovalnost.

Junak Rudečega križa.

Izpostavljeni isti nevarnosti kot vojniki in brez orožja in brambor proti smrtni nevarnosti, opravljajo sanitetni vojniki neutrudno svoje težke, svete dolžno-